

Sample Paper : 2011
Class X
Subject : Gujarati

Section : A : Reading Comprehension(09 Marks)

અગત્યની સૂચના :

- આ સેમ્પલ પેપરમાં ફક્ત A અને B વિભાગનો જ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. C વિભાગ માટે ૧૪મી ફેબ્રુઆરીના અપલોડ કરેલું સેમ્પલ પેપર ડાઉનલોડ કરવું. વિભાગ D માટે ૨૩મી ફેબ્રુઆરીના રોજ અપલોડ કરેલું સેમ્પલ પેપર ડાઉનલોડ કરવું.
  - આ સેમ્પલ પેપરમાં SA-2ને ધ્યાનમાં રાખીને અગત્યના પ્રશ્નો(IMP QUESTIONS) આપવામાં આવ્યા છે.
  - ધ્યાનથી અભ્યાસ કરવામાં આવે તો આ એક સેમ્પલ પેપરમાં બે - ત્રણ સેમ્પલ પેપરો સમાયેલા છે.
  - A અને B અંગેની Help Line તેમજ વધુ માહિતી મેળવવા માટે અંતિમ પાના પર આપેલા નંબર્સ, ઈ - મેલ આઈડીઝ કે સરનામા પર સંપર્ક કરવો.
- દિદાર હેમાણી

પ્રશ્ન : ૧ (અ) નીચાનો ગદ્યખંડ વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબનો વિકલ્પ શોધી સારો જવાબ લખો.

૦૫

[1]

યંત્રો ત્રણ પ્રકારના છે. તોપ, બૉબ, જેવાં યંત્રો સંહારક એટલે એ માણસોનો સંહાર કરવા માટે છે. આવા યંત્રો આપણને ન જોઈએ. બીજા યંત્રો સમય સાધક છે. એટલે કે સમય બચાવે છે, જેમકે મોટર, રેલ્વે, વિમાન વગેરે. એ પ્રકારનાં યંત્રોનો આપણે વિરોધ નથી કરતાં. ત્રીજા પ્રકારનાં યંત્રો ઉત્પાદક યંત્રો છે, જે માણસને એના કામમાં મદદ કરે છે. જેમકે દરજીનું સીવવાનું યંત્ર, કુવામાંથી કે જળાશયમાંથી પાણી ખેંચવાનો પંપ વગેરે. જે માનવથી થઈ શકતું નથી તે આ યંત્રો કરે છે, તે આવકાર આપવા જેવાં છે.

પ્રશ્નો :

(૧) યંત્રો કેટલા પ્રકારનાં છે ?

(અ) અનેક

(બ) ઘણાં

(ક) ત્રણ

(૨) સંહારક યંત્રો કોને કહેવાય ?

(અ) જે સમય બચાવે

(બ) જે પૈસા બચાવે

(ક) જે માણસોનો સંહાર કરે

(૩) સમય સાધક યંત્રો એટલે શું ?

(અ) જે સમય બચાવે

(બ) જે પૈસા બચાવે

(ક) જે માણસોનો સંહાર કરે

- (૪) કયા યંત્રો આવકાર આપવા જેવાં છે ?
(અ) ઉત્પાદક
(બ) બીનઉત્પાદક
(ક) ઝડપી

- (૫) આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.
(અ) યંત્ર અને માનવ
(બ) ત્રણ પ્રકારના યંત્રો
(ક) યંત્ર અને વિનાશ

[2]

અમારા સૌથી મોટા ભાઈ બાબા અમારી નીતિના ચોકીદાર હતા. તેમની ભણવાની ઓરડી એ તો એક ભારે જાહેર સંસ્થા જેવી હતી. બાબા નિશાળે જતા ત્યારે બધું સૂનું સૂનું થઈ જતું. પણ બાકીનો આખો દિવસ કાવ્યશાસ્ત્ર અને વિનોદની પિચકારીઓ ચાલતી. બાબાને ચોપડીઓનો શોખ અસાધારણ હતો. એટલે, હાઈસ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓને જરૂર હોય તેવી, અને જરૂર ન હોય તેવી પણ જાતજાતની ચોપડીઓનો ઢગલો એમની ખોલીમાં પડેલો હોય. સ્વાભાવિક રીતે નિશાળના છોકરાઓ, ગોળને માખીઓ ચોંટી રહે તેમ, બાબાની એ ઓરડીને ચોંટી જ રહેતા.

પ્રશ્નો :

- (૧) બાબા કેવા હતા ?
(અ) અમારા ભાંગ્યાના ભેરુ
(બ) અમારી નીતિના ચોકીદાર
(ક) ચોપડી વાચવાના શોખીન
- (૨) તેમની ઓરડી કેવી હતી ?
(અ) જાહેર સંસ્થા જેવી
(બ) ચોખ્ખી અને સ્વચ્છ
(ક) નિશાળ જેવી
- (૩) બાબાની ઓરડીમાં શેનો ઢગલો પડેલો રહેતો ?
(અ) જાતજાતની વસ્તુઓનો
(બ) જાતજાતની ચોપડીઓનો
(ક) જાતજાતની પીચકારીઓનો
- (૪) બાબા ઓરડીમાં હોય ત્યારે શું થતું ?
(અ) કાવ્યશાસ્ત્ર અને વિનોદની પિચકારીઓ ચાલતી
(બ) મોજ મસ્તી ચાલતી
(ક) બધું સૂનું સૂનું થઈ જતું
- (૫) નિશાળના છોકરાઓ શું કરતા ?
(અ) બાબાની ઓરડીને ચોંટી જ રહેતા.

- (બ)બાબાની ઓરડીમાં વિનોદની પીચકારીઓ ઉડાડતા.
(ક) ગોળ પર માંખીઓને બેસાડતા.

[3]

મને સ્પષ્ટ સમજાવા લાગ્યું કે જે રીતનો ધર્મ આપણે સમજીએ છીએ તેણે તો પ્રજાને અસ્પૃશ્યતા, ઊંચનીચના ભેદ, જ્ઞાતિપ્રથા, વર્ણવાદ અને આ બધાંના પરિણામે વિખવાદ, કુસંપ, વિખંડન તથા ગુલામી આપ્યા હતા. તેણે વ્યક્તિ તથા પ્રજાની ઇચ્છાશક્તિને મારી નાખવાનું કામ કર્યું હતું. ઇચ્છાશક્તિની મંદતાથી ભારતમાં કોઈ નેપોલિયન કે સિકંદર પેદા ન થઈ શક્યો. તે સતત પરદેશીઓના આક્રમણ તળે કચડાતો દેશ રહ્યો.

- સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

પ્રશ્નો :

- (૧) આપણી ધર્મ વિશેની સમજ કેવી છે ?
(અ) તે પ્રજાને અસ્પૃશ્યતા આપે છે.
(બ) તે પ્રજાને અસ્પૃશ્યતા, ઊંચનીચના ભેદ, જ્ઞાતિપ્રથા, વર્ણવાદ આપે છે.
(ક) તે પ્રજાને અસ્પૃશ્યતા અને ઊંચનીચના ભેદભાવ આપે છે.
- (૨) વ્યક્તિ અને પ્રજાજીવન પર આપણી ધાર્મિકતાની કેવી અસર પડી ?
(અ) તેણે વ્યક્તિ તથા પ્રજાને નિસ્તેજ બનાવી નાખી.
(બ) તેણે વ્યક્તિ તથા પ્રજાને માયકાંગલી બનાવી દીધી.
(ક) તેણે વ્યક્તિ તથા પ્રજાની ઇચ્છાશક્તિને મારી નાખવાનું કામ કર્યું.
- (૩) ઇચ્છાશક્તિની મંદતાનું શું પરિણામ આવ્યું ?
(અ) ભારતમાં કોઈ નેપોલિયન કે સિકંદર પેદા ન થઈ શક્યો.
(બ) ભારતમાં પરદેશીઓએ આક્રમણ કર્યું.
(ક) ભારતમાં કોઈ ભડવીર પેદા ન થઈ શક્યો.
- (૪) નેપોલિયન કે સિકંદર શેના પ્રતિનિધિ ગણાય ?
(અ) યુદ્ધ સંગ્રામના
(બ) મહાનતાના
(ક) ઇચ્છાશક્તિના
- (૫) ગદ્યખંડ યોગ્ય શીર્ષક આપો.
(અ) જ્ઞાન વિષેની સમજણ અને તેના પરિણામો
(બ) ધર્મ વિષેની સમજણ અને તેના પરિણામો
(ક) દેશ વિષેની સમજણ અને તેના પરિણામો

[4]

દેવકને દેવદાન, ઉપદેવ, સુદેવ ને દેવરક્ષિત નામના ચાર પુત્રો હતા. દેવકી, શ્રુતદેવી વગેરે સાત પુત્રીઓ હતી. દેવકની આ પુત્રીઓ વસુદેવને પરણી હતી. દેવકીથી કૃષ્ણનો જન્મ થયો હતો. ઉગ્રસેનને નવ પુત્રો અને પાંચ પુત્રીઓ હતી. તેમાં કંસ જયેષ્ઠપુત્ર હતો. કંસ પૂર્વજન્મમાં કાલનભિ હતો એમ કહેવાય છે. તેણે

પોતાના પિતાને બંધનમાં રાખીને રાજ્યાસન કબજે કર્યું હતું. વસુદેવ તેમાં પ્રધાન હતા. કંસે તેની બહેન દેવકીના સાત બાળકોને મારી નાખ્યાં હતા કારણ કે એને ડર હતો કે દેવકીનો બાળક તેની હત્યા કરશે. કૃષ્ણ અને બલરામ ગોકુળ અને વૃંદાવનમાં ઊછર્યા હતા. કૃષ્ણે પાછળથી કંસનો નાશ કર્યો અને મથુરાનું રાજ્ય ફરીને ઉગ્રસેનના હાથમાં મૂક્યું.

પ્રશ્નો :

(૧) દેવકને કેટલા સંતાનો હતા ?

- (અ) અગિયાર
- (બ) નવ
- (ક) પાંચ

(૨) કૃષ્ણના માતાપિતાનું નામ લખો.

- (અ) જશોદા અને ઉગ્રસેન
- (બ) દેવદાન અને શ્રુતદેવ
- (ક) દેવકી અને વસુદેવ

(૩) કંસ કોણ હતો ?

- (અ) ગોકુળનો રાજા
- (બ) ઉગ્રસેનનો જ્યેષ્ઠપુત્ર
- (ક) મામા શકુનીનો મોટોભાઈ

અથવા

(૩) કંસનું પૂર્વજન્મનું નામ શું હતું ?

- (અ) મહાહત્યારો
- (બ) બલરામ
- (ક) કાલનભિ

(૪) કંસે કરેલા બે દુષ્કૃત્યો લખો.

- (અ) ઉગ્રસેનનું ખૂન કર્યું અને રાજ્યની ધનસંપત્તિ હડપી લીધી
- (બ) ઉગ્રસેન પાસેથી રાજ્યાસન કબજે કર્યું અને દેવકીના સાત બાળકોને મારી નાખ્યા
- (ક) કૃષ્ણને હરાવ્યો અને મથુરાનું રાજ્ય પડાવી લીધું.

(૫) કૃષ્ણએ શું શું કર્યું ?

- (અ) કંસને અભય વરદાન અને માતા દેવકીને રાજમાતાનું સ્થાન
- (બ) કંસનો નાશ અને ઉગ્રસેનને મથુરાનું રાજ્ય
- (ક) ગોકુળ અને મથુરામાં ગોપીઓ સાથે લીલા

[5]

લેખકો વાયકોને ઘડે છે એ વાત જેટલી સાચી છે, એટલી જ સાચી વાત એ છે કે વાયકો લેખકોને પણ ઘડે, એને ટપારે, ઠપકો આપે અને આંગળી ચીંધે છે. લેખક જ્યારે પ્રકાશનના માધ્યમ દ્વારા જાહેરમાં આવે છે ત્યારે એનું ઉત્તરદાયીત્વ વધી જાય છે. કથામાં આવતી ચોરી, છેતરપિંડી કે લૂટની વાતો વાંચીને કોઈ નાદાન

વાચક એવું જ કરવા પ્રેરિત થાય ત્યારે એનાં એવાં કાર્યો માટે આડકતરી રીતે લેખક પણ જવાબદાર ગણાઈ જાય.

પ્રશ્નો :

(૧) લેખકો વાંચકો માટે શું કરે છે ?

- (અ) વાચકો માટે પુસ્તક લખે છે.
- (બ) વાચકો માટે સાહિત્ય રચે છે.
- (ક) વાચકોને ઘડે છે.

(૨) વાચકો લેખકો માટે શું કરે છે ?

- (અ) લેખકના પુસ્તકો વાચે છે.
- (બ) લેખકોને ઘડે છે.
- (ક) લેખકોનું સાહિત્ય વાચે છે.

(૩) લેખકનું ઉત્તરદાયીત્વ ક્યારે વધી જાય છે ?

- (અ) લેખક જ્યારે પ્રકાશનના માધ્યમ દ્વારા જાહેરમાં આવે છે ત્યારે
- (બ) લેખક જ્યારે આંગળી ચીંધે છે ત્યારે
- (ક) લેખક જ્યારે ઠપકો આપે છે ત્યારે

(૪) નાદાન વાચકો કેવા કાર્યો કરવા પ્રેરાય છે ?

- (અ) ખરાબ
- (બ) સારા
- (ક) અતિ ઉત્તમ

(૫) લેખક શેના માટે જવાબદાર ગણાય ?

- (અ) વાચકોના અતિ ઉત્તમ કામ માટે
- (બ) વાચકોના ખરાબ કામ માટે
- (ક) વાચકોના સારા કામ માટે

[6]

પંઢરપૂરમાં ચંદ્રભાગા નદીને કિનારે પુંડલિકનું પ્રસિદ્ધ મંદિર છે. પુંડલિકની ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈને શ્રીકૃષ્ણ પોતે એકવાર તેને વરદાન દેવા આવ્યા. તે વખતે તે માતાપિતાની સેવામાં લીન હતો. માતાપિતાની સેવા છોડીને તેને પરમાત્માનું સ્વાગત કરવા ઊઠવું ઉચિત ન લાગ્યું. એણે પાસે પડેલી એક ઈટ પ્રભુની તરફ ફેંકી અને કહ્યું. "લો આસન. જરા ઊભા રહો. મારી સેવા પૂરી થવા દો." સેવામાંથી પરવાર્યા પછી તેણે પ્રભુને કહ્યું, "પ્રભુ હું તો સેવાથી જ સંતોષ માનું છું. છતાં વચન આપો તો એટલું માગું છું કે અહિ આપ ઊભા છો એવા જ અઠાવીસ યુગો સુધી ભક્તોને દર્શન આપવા ઊભા રહો." તે દિવસથી શ્રીકૃષ્ણનું નામ 'વિકલ' કે વીટ ઉપર ઊભા રહેનાર પડ્યું.

પ્રશ્નો :

(૧) ચંદ્રભાગા નદીને કિનારે કયું પ્રસિદ્ધ મંદિર છે ?

- (અ) સોમનાથ
- (બ) બદ્રીનાથ

(ક) પુંડલિક

(૨) પ્રભુ વરદાન દેવા આવ્યા ત્યારે પુંડલિક શું કરતો હતો ?

(અ) માતાપિતાની સેવામાં લીન હતો.

(બ) ઈંટો ગણતો હતો.

(ક) ભક્તિ કરતો હતો.

(૩) વરદાન આપવા આવનાર પ્રભુનું સ્વાગત પુંડલિકે કેવી રીતે કર્યું ?

(અ) હંડવત પ્રણામ કરીને

(બ) તેમના તરફ ઈંટ ફેંકીને

(ક) પુષ્પમાળાથી

(૪) પુંડલિકે શું વરદાન માંગ્યું ?

(અ) અઠાવીસ યુગો સુધી ભક્તોને વચન આપવાનું

(બ) અઠાવીસ યુગો સુધી ભક્તોને વરદાન આપવાનું

(ક) અઠાવીસ યુગો સુધી ભક્તોને દર્શન આપવાનું

(૫) વિઠ્ઠલ કોનું નામ છે ?

(અ) શ્રીકૃષ્ણનું

(બ) શંકરનું

(ક) બ્રહ્માનું

અથવા

(૫) વિઠ્ઠલનો અર્થ શું થાય ?

(અ) કંઈ ન થાય

(બ) વીટ ઉપર ઊભા રહેનાર

(ક) પુંડલિકના સ્વામી

[7]

પ્રત્યેક પ્રજામાં, સ્ત્રી અગર પુરૂષ જીવનમાં જાણે અજાણે આચરણમાં મુકાતા કોઈ એક આદર્શનું પ્રતીક હોય છે. વ્યક્તિ એ મૂર્તિમંત થવા માગતા આદર્શની બાહ્ય અભિવ્યક્તિ છે. આવી વ્યક્તિઓનો સમૂહ એટલે એક પ્રજા; અને એ પ્રજા પણ કોઈ મહાન આદર્શને રજૂ કરે છે. તે આદર્શ તરફ તે જઈ રહી હોય છે. તેથી કોઈ પણ પ્રજાને સમજવા માટે તમારે પ્રથમ તેનો આદર્શ સમજવો જોઈએ. કારણ પ્રત્યેક પ્રજા પોતાના ધોરણ સિવાયના બીજા કોઈ પણ ધોરણ દ્વારા પોતાનું મુલ્યાંકન કરાવવાનું પસંદ નથી કરતી.

– સ્વામી વિવેકાનંદ

પ્રશ્નો :

(૧) કોઈ પણ પ્રજામાં સ્ત્રી અગર પુરૂષ શેના પ્રતીક હોય છે ?

(અ) આચરણમાં મુકાતા આદર્શનું

(બ) અભિવ્યક્તિનું

(ક) મહાન આદર્શનું

(ર)વ્યક્તિ શેની બાહ્ય અભિવ્યક્તિ છે ?
(અ)મુલ્યાંકન અને આદર્શની
(બ)નકામા આદર્શની
(ક) મૂર્તિમંત થવા માગતા આદર્શની

(૩)પ્રજા કઈ તરફ ગતિ કરતી હોય છે ?
(અ)મહાન આદર્શ તરફ
(બ) સચોટ રજૂઆત તરફ
(ક)પસંદ - નાપસંદના વહેણ તરફ

(૪)કોઈ પણ પ્રજાને સમજવા માટે પ્રથમ શું સમજવું જરૂરી છે ?
(અ) ભાષા
(બ) આદર્શ
(ક) રીતભાત

(૫)પ્રત્યેક પ્રજા શું પસંદ નથી કરતી ?
(અ)ધોરણ સિવાયનું મુલ્યાંકન
(બ)ધોરણસરનું મુલ્યાંકન
(ક)નકામી ટકટક

[8]

આધુનિક જમાનામાં ભૌતિક સંપત્તિની પ્રાપ્તિ માટે જાણે આપણે આંધળી દોટ દોડી રહ્યાં છીએ. આ ભાગદોડની હરિફાઈમા જેમ જેમ અંતર કાપતા જઈએ છીએ તેમ તેમ પ્રત્યેક હરણફાળે નીતિમત્તાના મૂલ્યો પડતાં મૂકતાં જઈ આગળ વધી રહ્યા છીએ. દરેક ડગલે, દરેક ચરણે, જાણે આપણે કશુંક છોડીને મંજિલ કાપતાં જઈએ છીએ. અને જ્યારે મંજિલનો અંત નજીક આવતો લાગે ત્યારે આપણે એવી લાગણી અનુભવીએ છીએ કે ખરેખર આપણે કશું પ્રાપ્ત કર્યું છે ખરું ? અને જો પ્રાપ્ત કર્યું હોય તો શું ગુમાવીને પ્રાપ્ત કર્યું છે ? યુદ્ધની જીતના આનંદ કરતાં હારનો અહેસાસ વધુ થાય છે. આપણી પ્રગતિમાં ક્યાંક કશીક પીછેહઠ થઈ છે. આ પીછેહઠનો અહેસાસ એટલે જ માનવજનનમાં પ્રગટેલી એક નાનકડી દીવડી.

- ગિરીશ ગણાત્રા

પ્રશ્નો :

(૧)આપણે શેના માટે આંધળી દોટ લગાવી છે ?
(અ)આધ્યાત્મિક સંપત્તિની પ્રાપ્તિ માટે
(બ) ભૌતિક સંપત્તિની પ્રાપ્તિ માટે
(ક) ધન સંપત્તિની પ્રાપ્તિ માટે

(૨)આ હરિફાઈમાં આપણે શું પડતું મૂકતાં જઈએ છીએ ?
(અ)નીતિમત્તાના મૂલ્યો
(બ)જમવાનું
(ક)મંજિલનો માર્ગ

- (૩) મંડિલ નજીક આવતાં આપણે કેવી લાગણી અનુભવીએ છીએ ?
 (અ) ખરેખર આપણે કશું પ્રાપ્ત કર્યું છે ખરું ?
 (બ) ખરેખર આપણે કશું ગુમાવ્યું છે ખરું ?
 (ક) ખરેખર આપણે કશું અજુગતું કર્યું છે ખરું ?

- (૪) આપણા પીછેહઠના અહેસાસને લેખક કયા શબ્દોમાં વર્ણવે છે ?
 (અ) માનવજીનનમાં પ્રગટેલી એક નાનકડી વાદ્ય
 (બ) માનવજીનનમાં પ્રગટેલી એક નાનકડી દીવડી
 (ક) માનવજીનનમાં પ્રગટેલી એક નાનકડી દીવાદાંડી

- (૫) આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.
 (અ) ભૌતિક સંપત્તિ પાછળની આંધળી દોટ
 (બ) ભૌતિક સંપત્તિ એ જ સાચી સંપત્તિ
 (ક) નીતિમતાનું પુનરાગમન

[9]

વિદ્યા મેળવવાનો આધાર કેવળ વિદ્યાલય ઉપર જ નથી હોતો, મુખ્યત્વે કરીને એ વિદ્યાર્થી ઉપર જ હોય છે. ઘણા વિદ્યાર્થીઓ શાળામાં જાય છે એટલું જ નહિ, ઉપાધિ પણ મેળવે છે, છતાં વિદ્યા પામતા નથી. તે જ પ્રમાણે તીર્થ કરવા તો ઘણા જાય છે, પણ તીર્થનું સાચું ફળ મેળવી શકતા નથી. જેઓ જોવાની વસ્તુને જુએ નહિ, મેળવવાની વસ્તુ લે નહિ તેમની વિદ્યા આખર સુધી પોથીમાં જ રહે છે અને ધર્મ બાહ્ય આચારણમાં જ પુરાઈ રહે છે.

પ્રશ્નો :

- (૧) વિદ્યા મેળવવાનો આધાર કોના કોના ઉપર હોય છે ?
 (અ) વિદ્યાલય અને વિદ્યાર્થી
 (બ) વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક
 (ક) સગવડ અને શિક્ષણ

- (૨) ઉપાધિ (ડીગ્રી) મેળવવા માત્રથી શું પ્રાપ્ત નથી થતું ?
 (અ) સમજણ
 (બ) જ્ઞાન
 (ક) વિદ્યા

- (૩) સાચો વિદ્યાર્થી કેવો હોય ?
 (અ) વિદ્યા મેળવે તે
 (બ) ફળ મેળવે તે
 (ક) સમજદારી દાખવે તે

અથવા

- (૩) સાચો તીર્થયાત્રી કેવો હોય ?
 અ) વિદ્યા મેળવે તે

- (બ) ફળ મેળવે તે
- (ક) સમજદારી દાખવે તે

(૪) જેઓ જોવાની વસ્તુને જુએ નહિ, મેળવવાની વસ્તુ લે નહિ તેમની વિદ્યા ક્યાં રહી જાય છે ?

- (અ) મનમાં જ
- (બ) પોથીમાં
- (ક) શાળામાં જ

(૫) આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- (અ) ખરો વિદ્યાર્થી
- (બ) ખરી વિદ્યા
- (ક) વિદ્યા અને વિદ્યા આપનાર

[10]

વિશાળકાય હાથી નાનકડા માનવીની તાકાત અને કામ કઢાવી લેવાની કળા પ્રત્યે મુગ્ધ દૃષ્ટિએ જોતો હશે. તેને થતું હશે કે અજબ છે આ માનવીની બુદ્ધિ ! છતાંય હાથીદાંત માટે ઘેલા થતા અને પોતાનો જાન લેતા માનવીને તે ખૂબ લોભી, લાલચુ અને કૂર માનતો હશે. માનવસેવાને ધર્મ સમજતું ઊંટ મનુષ્ય પ્રત્યે સ્થિતપ્રજ્ઞ દૃષ્ટિએ જોતું હશે, તેમ છતાં વિશાળ રેતાળ રણમાં પોતાના સહચાર માનવીની હિંમત જોઈ તેના પ્રત્યે તેને અવશ્ય માન ઉદ્ભવતું હશે. પ્રાણીસૃષ્ટિ પર રાજ કરતા માનવીને પોતાના પર સવાર થયેલો જોઈ ઘોડો રોમાંચ અનુભવતો હશે. જોકે રેસકોર્સમાં માનવીની ઘેલછા જોઈને તો તે મનુષ્યની બુદ્ધિ સર્વોપરિતા વિશે પણ કદાચ શંકા સેવતો હશે !

પ્રશ્નો :

(૧) હાથીને માનવીની બુદ્ધિ વિશે અહોભાવ શા માટે પેદા થતો હશે ?

- (અ) કામ અને નામ કઢાવી લેવાની કળા માટે
- (બ) કામ ન કઢાવી શકવાની મુર્ખામી માટે
- (ક) કામ કઢાવી લેવાની કળા માટે

(૨) હાથીદાંત ગુમાવતા હાથીને માનવ માટે કેવી લાગણી થતી હશે ?

- (અ) માનવી કૂર છે.
- (બ) માનવી બુદ્ધિશાળી છે.
- (ક) માનવી અમાનવીય છે.

(૩) ઊંટને માનવી માટે કેવી કેવી લાગણી થતી હશે ?

- (અ) માનની
- (બ) અપમાનની
- (ક) રણમાં ભાઈબંધ જેવી

(૪) ઘોડાને માનવી માટે કેવા કેવા વિચારો આવતા હશે ?

- (અ) રોમાંચ અને બુદ્ધિ સર્વોપરિતા વિશે માનના
- (બ) રોમાંચ અને બુદ્ધિ સર્વોપરિતા વિશે શંકાના
- (ક) બુદ્ધિ, સર્વોપરિતા અને મુખર્ષના

(પ)આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- (અ)હાથી, ઘોડો અને ઊંટ
- (બ)પ્રાણીઓ બોલે છે.....
- (ક)પ્રાણીઓનું મનુષ્ય અંગેનું દષ્ટિબિંદુ

(બ) નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી ૧/૩ ભાષામાં સંક્ષેપ કરો.

૦૪

[1]

આજે શહેરો ઉભરાય છે. અને ગામડાં ખાલી થતાં જાય છે. કારણ કે ગામડામાં બેકારી વધતાં તથા ગામડાંમાં ઉદ્યોગ ધંધા ભાંગી પડતાં શહેરમાં પેટપૂરતું મળી રહે એ આશાએ ગામડાંના મોટાં ઘર છોડી લોકો શહેરમાં આવી ઝૂંપડામાં પડ્યાં રહે છે. શહેરની આસપાસની ખેતી લાયક જમીન મકાન બાંધનારા ખરીદીને ત્યાં બહુમાળી મકાનો બંધાવે છે અને ખેડૂતોની ખેતી ઝુંટવાઈ જાય છે અને બેકારી વધે છે. ચોરી, લૂંટફાટ વધે છે. આવી ક્રુણ સ્થિતિમાં ગામડાંને પાછાં ઊભાં કરવાં જોઈએ, કે જેથી શહેરમાં ગયેલા લોકો પાછા ગામડામાં આવી પોતાનો ગુજરો કરી શકે.

[2]

અમારી માશીના બગીચામાં જામફળ બહુ સારાં પાકતા. અંદરથી પૂરેપૂરા લાલ હોવા છતાં ઝાઝા બિયા નહિ. માશીએ એક મોટો ટોપલો ભરીને મોટી મોટી નારંગી જેવડાં જામફળ મોકલ્યા. નોકર ટોપલી જમીન પર મૂકે તે પહેલાં તો અમે બધાં છોકરાં ત્યાં પહોંચી ગયાં અને અકેક જણે અકેક મોટું જામફળ હાથમાં લઈ લીધું. નાનાં બાળકો આખું જામફળ ખાઈ જાય તો માંદાં પડે એવી બધાંની માન્યતા એટલે મારા મોટા ભાઈ અન્ના અને વિષ્ણુ અમારી પાછળ દોડયા અને કહે, "લાવો બધાં જામફળ પાછા." છોકરીઓ તો બધી બીકણ. હથિયારબંધીનો કાયદો થયો ત્યારે જેમ હિન્દુસ્તાનના લોકોએ પોતાના શસ્ત્રો સરકારને સોંપી દીધાં હતાં તેમ છોકરીઓએ ટપોટપ પોતાના જામફળ પાછાં આપી દીધાં. પણ અમે છોકરાઓ તો રહ્યા બહારવટિયા, એટલે જ્યાં સુધી શ્વાસ ટકે ત્યાં સુધી શરણે ન જવાનો અમારો નિશ્ચય હતો. અમે પલાયન યુદ્ધ શરુ કર્યું !

[3]

મકુંભમેળામાં અફાટ માનવમેદની જમા થઈ ગઈ હતી અને પ્રતિક્ષણ આક્રુણતા વધી રહી હતી. પાછો વળી રહેલો અખાડો આગળ વધી શકતો ન હતો કારણ કે માનવમેદનીનો પ્રચંડ ભરાવો હતો. બીજી તરફ સ્નાન કરવા આગળ વધવા ઈચ્છતો બીજો અખાડો પણ અટકીને ઊભો હતો. તેની પાછળ પણ માનવમેદની સમુદ્રનાં મોજાની માફક ઉછાળા લઈ રહી હતી. ઘોડેસ્વાર પોલીસના માણસો પણ લાચાર બનીને ફસાઈ ગયા હતા. બાળકોવાળી સ્ત્રીઓની તો બહુ જ ખરાબ દશા હતી. માણસો વલોવાઈ રહ્યા હતા.

[4]

મધ્યકાળમાં સાહિત્યનો કેન્દ્રસ્થ વિષય એક જ હતો અને તે ધર્મ. ધર્મપરાયણતા તે સમયના સમાજમાં બાહ્યાભ્યંતર વ્યાપેલી હતી. ધર્મશ્રદ્ધા પર તે સમયનો સમાજ ટકેલો હતો. તેથી ભક્તિ, જ્ઞાન તેમ જ વૈરાગ્યનું ગાન તે સમયના સાહિત્યમાં પ્રધાન સૂરરૂપે જોવા મળતું હોય તો તે સ્વાભાવિક છે. અલાભત કેટલુંક સાહિત્ય જરૂર વાસ્તવનું નિરૂપણ કરી તેમાં સમાજાભિમુખતા લાવવા મથામણ કરતું ખરું. પરંતુ તેવું સાહિત્ય અલ્પ પ્રમાણમાં છે. સાહિત્યસર્જનમાં સમાજ - માનવી કેન્દ્રસ્થાને તો અર્વાચીન સમયના સાહિત્યમાં જ આવ્યા. માનવીય ભાવો જેવા કે પ્રેમ, વેદના, દેશપ્રેમ વગેરે સ્વતંત્ર સાહિત્યવિષયો બનવા લાગ્યા. વ્યવહાર પરાયણતા, માનવતા, વિશ્વજનીનતા ઇત્યાદિ પણ નિરૂપણ પામવા લાગ્યા. અર્વાચીન સાહિત્યનું જગત વિશાળ બન્યું. એની ક્ષિતિજો વિસ્તરી. મધ્યકાળના સાહિત્યની બહુધા મર્યાદિત રસવાળી સૃષ્ટીને બદલે અર્વાચીન સાહિત્યમાં નવરસરુચિરા સૃષ્ટિનો સ્પષ્ટ અનુભવ થાય છે. વિષય અને ભાવનું આવું વૈવિધ્ય મધ્યકાળના સાહિત્યમાં આટલા બધા પ્રમાણમાં તો નિઃશક ન હતું.

[5]

હું આજ સુધી સારી જ કથાઓ આલોખતો આવ્યો છું. કારણ, જીવનની સારી બાજુ જોવી મને ગમે છે. વ્યક્તિ તવંગર છે, ગરીબ છે કે મધ્યમસ્થિતિની - એ હું જોતો નથી. પ્રત્યેકની સ્થિતિ એના જીવનની વિવિધ પરિસ્થિતિઓને આભારી છે. એ ન્યાય ઈશ્વરદત્ત હોવાથી એની સમીક્ષામાં હું પડતો નથી. પરંતુ મને સારી વાત સાંભળવી ગમે છે. સારું જોવાનું હું પસંદ કરું છું. સામાન્ય સંજોગોમાં આપણે ગંદકીભર્યા રસ્તેથી આવવા - જવાનું પસંદ કરતાં નથી. એમ આપણે સૌ ખરાબ વાતોથી છેટા રહેવાનું પસંદ કરીએ એ આ કથાઓની મકસદ છે. કવિશ્રી મકરંદ દવે કહે છે એમ આપણે ગમતાંનો ગુલાલ શા માટે ન કરીએ ? બાવળના વન જોવા કરતાં વનરાઈઓ જોવાનો અભિગમ શા માટે ન કેળવીએ ?

[6]

લોકસાહિત્ય ક્યાં રહે છે એ પ્રશ્ન હવે પૂછવાની જરૂર નથી. જ્યાં જ્યાં સાચું લોક હૃદય હજી પણ ધબકે છે ત્યાં ત્યાં લોક સાહિત્ય અમર અક્ષરે લોકસ્મૃતિમાં લખાયેલું જ પડ્યું છે.....લોક વાર્તાઓ તો ભાટ - ચારણની જીભ ઉપર છે કે માતાની હૂફાળી સોડમાં છે, કે ગોઠીયાઓની છાની છાની વાતોમાં છે. લોકસાહિત્ય તો રહે છે કોસ હાંકતા ખેડૂત પાસે, ભાતદેતી ભથવારી પાસે, કાં તો એ રહે છે કોઈ છાણાં વીણવા જતી જૂની પુરાણી ડોશી પાસે...ભાટ - ચારણ અને જૂના જોગી - જતીઓ લોકસાહિત્યનું માહેરઘર છે. ચોરેને ચોવટે લોકસાહિત્યની લાણી થાય છે. શેરીએ શેરીએ નાના બાળકો લોકસાહિત્ય વિનામૂલ્યે ફેલાવે છે.

[7]

તમે અમુક - તમુક વ્યક્તિને જુઓ છો. તે તથા સર્વ જગત તમારાથી પૃથક્ છે એવો વિચાર કરો છો. એ સ્વાર્થવૃત્તિ છે. તમે માનો છો કે તમે મારાથી પૃથક્ છો. તમે મારો કંઈ જ વિચાર કરતા નથી. હું ઘરબાર વિનાનો છું. પણ મને એવો જોઈને પણ તમને કંઈ થતું નથી. તમે ઘેર જાઓ છો. ખાઈ - પીને સૂઈ જાઓ છો. હું મરી જઉં

તો પણ તમે ખાઓ, પીઓ, ને મજા કરો છો. પરંતુ બાકીનું જગત પીડાતું હોય ત્યારે તમે ખરેખરા સુખી થઈ શકો નહિ. આપણે સૌ એક છીએ. પૃથક પણાની ભ્રાંતિ જ દુઃખનું મૂળ છે.

[8]

આજે ભિક્ષુકોનો બહુ મોટો પ્રશ્ન આપણી સામે છે. લાખોની સંખ્યામાં આ લોકો ભારતના ખૂણેખૂણે ફરી વળ્યા છે. તીર્થો, મંદિરો, પવિત્ર નદીઓ વગેરે સ્થળોએ તેમની ભીડ અવ્યવસ્થા, ગંદકી, જુગુપ્સા તથા રોગચાળો વધારવાનું કામ કરે છે. એમાં કેટલાંક અનિષ્ટો પણ પેસી ગયાં છે. કેટલાંક સશક્ત માણસો પણ આ માર્ગે જીવી રહ્યા છે. સીનાજોરી અને દાદાગીરી કરનારા પણ આમાં છે. તો પણ સાચા ભિક્ષુકો વિશે વિચારીએ તો લાગે કે જીવનમાં એમને શું મળ્યું છે? એમની પાસે ઘર નથી, નોકરી ધંધો નથી, બેંકબેલેન્સ નથી, કશું જ નથી. શરીરની કે પછી સ્વભાવની લાચારીએ તેમને ભિખારી બનાવી દીધા છે. સાચા-ખોટા દરેક ભિક્ષુકના પ્રશ્નો હલ કરવાની જવાબદારી ફક્ત સરકારની નથી પરંતુ દરેક સમાજની પણ છે જ.

[9]

આપણી પાસે બુદ્ધિ અને જ્ઞાનની આટલી બધી શક્તિઓ છે, છતાં જીવનનાં રહસ્યો વિશે આપણે ઓછું જાણીએ છીએ. એની ગુપ્ત પ્રક્રિયા વિશે તો માત્ર કલ્પના જ કરી શકીએ છીએ પણ જે સૌંદર્ય છે તેનો આનંદ તો આપણે માણી શકીએ છીએ અને કળા દ્વારા આપણે દેવ જેવું સર્જનકાર્ય પણ કરી શકીએ છીએ. આપણે ભલે દુર્બળ અને ભૂલો કરતાં મનુષ્યો હોઈએ, આપણો જીવનપટ ભલે નાનકડો અને અસ્થિરતાથી ભરેલો હોય, છતાં આપણાંમાં અમર દેવોના જેવું કોઈક તત્ત્વ પણ છે. એટલે આપણે માનવ છીએ અને મર્ત્ય છીએ માટે માનવની રીતના અને મર્ત્ય તરીકેના જ વિચાર કરવા જોઈએ તેવું કહેનારની વાત માનવાની જરૂર નથી. આપણાથી બની શકે તેટલી આપણે અમરતાની સાધના કરવી જોઈએ અને આપણામાં જે સર્વોત્તમ મહત્ત્વ રહેલું છે તેની સાથે મેળમાં રહીને જીવવાનો સંપૂર્ણ પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ.

[10]

વિકલાંગ માણસ માતા-પિતા તથા સમાજને ભાર રૂપ છે એવી લાગણી અર્થહીન છે. જોવા જઈએ તો અસંખ્ય માણસો ભાર રૂપ જડશે જે કેવળ પરોપજીવી જ નહિ, સમાજદ્રોહી પણ હોય છે. અપંગ વ્યક્તિની નિષ્ઠા અને સંકલ્પ શક્તિ હોય અને તેને યોગ્ય દોરવણી મળે તો સતત પુરુષાર્થ વડે તે સમાજની ઉત્તમ સેવા કરી શકે. અપંગની સેવા દ્વારા આપણા ઘણા સામાજિક ગુણો વિકસે છે. જીવન વિશેની આપણી સમજ વ્યાપક અને ઉદાર થાય છે. માનવતાની સામાજિક જીવનની આ કેળવણી તત્ત્વતઃ ધાર્મિક કેળવણી છે. ધાર્મિક ગ્રંથો અને પૂર્વગ્રહો ઓગળે છે. માનવતાના અભ્યાસથી આપણે વધારે સારા દેશજન થઈ શકીશું. વધારે સારા માનવ બલકે વિશ્વમાનવ થઈ શકીશું. જે બીજાના દુઃખો જોતો નથી, જે બીજાની આરત સાંભળતો નથી, જે સંકટગ્રસ્તોની મદદ દોડી જતો નથી, તે જ અપંગ છે.

- વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી

Section : B : Writing (16 Marks)

પ્રશ્ન :ર(અ) નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈપણ એક વિષય પર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં નિબંધ લખો.

૦૭

- [1] મોઘવારીની માયાજાળ
- [2] વર્ષાઋતુ
- [3] મારી પ્રિય રમત
- [4] વૃક્ષો આપણા મિત્રો છે. અથવા ઝાડનું મહત્વ
- [5] પ્રદૂષણ - એક ગંભીર સમસ્યા
- [6] ભીખારી બોલે છે.....
- [7] વિજ્ઞાનના લાભાલાભ
- [8] આકાશદર્શન
- [9] જીવનમાં સમયનું મહત્વ
- [10] મારું ઘર
- [11] સંપ ત્યાં જંપ અથવા સંપીને રહેવામાં જ સુખ અથવા સંપનું મહત્વ
- [12] આઝાદ ભારતનું દુષણ : સંઘરાખોરી અથવા આપણા દેશના સંઘરાખોરો અથવા સંઘરાખોરી દેશને ઉઘઈની જેમ કોરી ખાય છે.
- [13] ભ્રષ્ટાચારે ભારતને ભરડો લીધો છે.
- [14] ક્રિકેટ વિશ્વકપ અને ભારત અથવા શું ભારત ક્રિકેટ વિશ્વકપ જીતી જશે ? અથવા કરોડો ભારતીય ક્રિકેટપ્રેમીઓની આશા : ક્રિકેટ વિશ્વકપ - ૨૦૧૧
- [14] રીઆલીટી શોની સમાજ પર પડતી અવળી અસર અથવા શું રીઆલીટી શો ખરેખર રીઅલ છે ખરા ?

(બ)

અંગત પત્ર

૦૪

- [1] વિદેશમાં વસતા તમારા ભાઈને અહિ ઘરની પરિસ્થિતિ વિષે પત્ર લખો.
- [2] તમે આતંકવાદી હુમલામાં ફસાઈ ગયેલા. પરંતુ બચી ગયા તેનું વર્ણન કરતો પત્ર તમારા મિત્રને લખો.
- [3] તેમે દુષ્કાળ રાહતના કેમ્પમાં જોડાવા ઈચ્છો છો તે વિશે તમારા પિતાશ્રીને પત્ર લખો.
- [4] વિદેશ અભ્યાસ કરવા જતા મિત્રને અભિનંદન અને શુભેચ્છાઓ પાઠવતો પત્ર લખો.
- [5] તમે કોલેજમાં આર્ટસમાં અભ્યાસ શા માટે કરવા માગો છો તેનાં કારણો જણાવતો પત્ર તમારા પિતાશ્રીને લખો.
- [6] મુંબઈ પર થયેલા આતંકવાદી હુમલા વિશે તમારા મિત્રને પત્ર લખો.
- [7] તમે સન્યાસી થવા ઈચ્છો છો તે માટે અનુમતિ માંગતો પત્ર તમારા માતા - પિતાને લખો.
- [8] 'નરાબલીએ' ની હરિફાઈમાં પ્રથમ સ્થાન મળવા બદલ તમારી બહેનને પ્રશંસાપત્ર લખો.

- [9] વસ્તીગણતરીના ફાયદા અંગે તમારા મિત્રને પત્ર લખો.
- [10] ઈન્ટરનેટના ફાયદા અને ગેરફાયદા અંગે તમારા નાનાભાઈને પત્ર લખો.

અથવા

(બિન અંગત પત્ર)

- [1] પિતાની માંદગને કારણે તમે શાળામાં નિયમિત જઈ શકતા નથી તે માટે તમારા શાળાના આચાર્યની રજા માંગતો પત્ર લખો.
- [2] તમારી બહેનના લગ્ન હોવાથી પાંચ દિવસની રજા માટે તમારા અધિકારીની અરજી લખો.
- [3] વસ્તીગણતરીના કામમાં જોડાવવા માટે અધિકારીને પત્ર લખો.
- [4] અતિવૃષ્ટિને કારણે તમારા ઘર - ગલીઓમાં પાણી ભરાઈ ગયાં છે, તેનો નિકાલ લાવવા માટે મ્યુનિસિપલ કમિશનરને અરજી લખો.
- [5] પુસ્તકવિકેતાને તમને જોઈતાં પુસ્તકો મોકલી આપવાનો ઓર્ડર લખો.
- [6] મંદિર - મસ્જિદોની સલામતિની કડક વ્યવસ્થા કરવા માટે મુખ્યમંત્રીને આવેદન પત્ર લખો.
- [7] તમારા વિસ્તારમાં ટપાલપેટી મૂકવા અંગે સ્થાનિક પોસ્ટ માસ્તરને અરજી લખો.
- [8] રીઆલીટી શોની સમાજ પર પડતી અવળી અસર અંગે શો બંધ કરવા ટીવી ચેનલના અધિકારીઓને પત્ર લખો.
- [9] ડોક્ટર અબ્દુલ કલામ આઝાદને તમારી શાળામાં આવીને વિજ્ઞાન અંગે પ્રવચન આપવા નિમંત્રણ પાઠવતો પત્ર લખો.
- [10] તમારું પાણીનું બિલ ભરાઈ ગયું હોવાં છતાં બીજીવાર આવ્યું છે, તો યોગ્ય અધિકારીને યોગ્ય કરવા અરજી લખો.

પ્રશ્ન :૩

નીચે આપેલા મુદ્દાઓ પરથી આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં વાર્તા લખો.

૦૫

[1]

બે સ્ત્રીઓ - બંને વચ્ચે એક બાળક માટે ઝઘડો - એક કહે, "બાળક મારું છે." - બીજી કહે, "બાળક મારું છે." બંનેનું ન્યાયાધીશ પાસે જવું - ન્યાયાધીશે બાળકના બે ટુકડા કરી વહેંચી લેવા કહેવું - બીજી સ્ત્રી બાળકના બે ટુકડા કરવા સંમત - પહેલી સ્ત્રીની અસંમતિ - તે બાળક બીજી સ્ત્રીને સોંપી દેવા તૈયાર - ન્યાયાધીશે પહેલી સ્ત્રીને બાળક સોંપવું - બોધ

[2]

એક રાજા - એશોઆરામવાળી જીંદગી - ઊંઘ ન આવવી - ચિંતા થવી - અનેક પ્રકારની દવા કરાવવી - અનેક વૈદોને બોલવવા - નિષ્ફળતા - એક વૈદની યુક્તિ - જાદુઈ ગેડીદડો(બેટ - બોલ) અને દવાની ભૂકી રાજાને આપવા - ગેડીદડાની રમતથી રોગ દૂર થવો - વૈદને ઈનામ - બોધ

[3]

એક જંગલ - જંગલમાં સિંહની બોડ - બોડ પાસે ઉંદરનું દર - એક વખત ઊંઘતા સિંહના શરીર પર ઉંદરનું દોડવું - સિંહના પંજામાં ઉંદરનું પકડાઈ જવું - ઉંદરની વિનંતી - સિંહે ઉંદરને છોડી મૂકવો - થોડા દિવસ પછી સિંહનું શિકારીની જાળમાં ફસાઈ જવું - ઉંદરનું જાળને કાપી નાખવું - સિંહનું જાળમાંથી છૂટી જવું - બોધ

[4]

એક લુચ્ચો દુકાનદાર - કરિયાણાની દુકાન - એક ગ્રાહક - ખાંડ ખરીદવી - દુકાનદારનું ઓછું તોલવું - ગ્રાહકની ફરિયાદ - દુકાનદારનો જવાબ, "વધારે ઊંચકવું નહિ પડે." ગ્રાહકે ઓછો પૈસા ચુકવવા - દુકાનદારે પૂરા પૈસા માંગવા - ગ્રાહકનો જવાબ - "પૈસા વધારે ગણવા નહિ પડે." - બોધ

[5]

ચાર ચોર - ચોરી કરવા જવું - પુષ્કળ માલ મળવો - જંગલમાં નાસી જવું - બે ચોરનું મીઠાઈ ખરીદવા નગરમાં જવું - મીઠાઈમાં ઝેર ભેળવવું - બીજા બે ચોરની યુક્તિ - મીઠાઈની ખરીદી કરીને આવેલા બે ચોરને કૂવામાં ધકેલી દેવો - મીઠાઈ ખાવી - પરિણામ - બોધ

[6]

એક રાજા - નગરચાર્યા જોવા માટે નીકળવું - રસ્તા વચ્ચે પથ્થર - રાજાએ પથ્થર નીચે એક ચિટ્ટી અને સોનામહોર મૂકવી - ખેડૂતનું પસાર થવું - અથડાવું - ચાલ્યા જવું - ઘોડાગાડીવાળાનું પસાર થવું - અથડાવું - બબડાટ કરીને ચાલ્યા જવું - દૂધવાળીનું અથડાવું - બબડાટ કરીને ચાલ્યા જવું - એક વિદ્યાર્થીનું પસાર થવું - પથ્થર ખસેડવો - ચિટ્ટી અને સોનામહોર - ચિટ્ટી વાંચવી "પથ્થર ખસેડવાનું ઈનામ" - બોધ

અથવા

નગરનો માર્ગ - માર્ગમાં પથ્થર - પથ્થર અનેકને નડે છે - કોઈ પથ્થર ખસેડતું નથી - છેવટે એક માણસ પથ્થર ઉપાડે છે - પથ્થર નીચેથી રાજાની ચિટ્ટી અને સોનામહોર નીકળે છે - ચિટ્ટીમાં લખ્યું છે. "પથ્થર ખસેડવાનું ઈનામ" નગરજનો પર તેની અસર - બોધ

[7]

એક ખેડૂત - ચાર દીકરા - ચારે દીકરા આળસુ - ખેડૂતને ચિંતા - ખેડૂતની માંદગી - ચારે દીકરાઓને બોલાવવા - "ખેતરમાં રૂપિયા ભરેલો ચરુ છે" એમ કહેવું - અવસાન - દીકરાઓએ ખેતર ખોદી કાઢવું - રૂપિયા ન મળવા - બી

વાવવા - સારો પાક થવો - શિખામણ

[8]

એક તળાવ - તળાવ કિનારે એક વૃક્ષ - વૃક્ષ ઉપર કબૂતરનું રહેવું - વૃક્ષના થડમાં કીડીઓનું દર - એક કીડીનું તળાવમાં તણાવું - કબૂતરની તેના પર નજર પડવી - કબૂતરે વૃક્ષનું એક પાંદડું તોડીને પાણીમાં નાખવું - કીડીનું પાંદડા પર ચડી જવું - કીડીનું બચી જવું - એક શિકારી - કબૂતરનો શિકાર કરવા નિશાન તાકવું - કીડીની શિકારી પર નજર પડવી - શિકારીના પગે ચટકો ભરવો - શિકારીનું નિશાન ચૂકી જવું - કબૂતરનું ઊડી જવું - બોધ

[9]

એક ભૂખ્યુ શિયાળ - ખોરાકની શોધમાં - એક ઝાડ પાસે આવવું - ઝાડ પર કાગડો - કાગડાની ચાંચમાં પૂરી - શિયાળનું લલાચાવું - યુક્તિ - કાગડાના વખાણ - ગીત સંભળાવવા વિનંતિ - વખાણથી કાગડાનું ફુલાઈ જવું - ગીત ગાવા જતાં પુરી પડી જવી - બોધ

[10]

રાજાનું ગુપ્ત વેશે નગરમાં ફરવા જવું - સિપાહીને માર્ગ પૂછવો - સિપાહીનો સભ્ય જવાબ - સાથે આવવાનો આગ્રહ - લાલચ આપવી - લાલચને વશ ન થવું - બીજે દિવસે સિપાહીને દરબારમાં તેડું - વફાદારીનો બદલો - સાર

[11]

એક ગામડાના માણસનું શહેરમાં જવું - મીઠાઈની દુકાને ઊભા રહેવું - લુચ્ચો દુકાનદાર - 'મીઠાઈની સુગંધ લીધી તેની કિંમત ચૂકવો' ગામડિયાની મૂઝવણ - ડાહ્યા માણસની સલાહ - ખિસ્સામાંનું પરચૂરણ ખખડાવવું - 'પૈસા વસૂલ કરી લો' - દુકાનદારનું ભોઠા પડવું - સાર

ખામીખૂબી માટે શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ તરફથી અભિપ્રાય આવકાર્ય છે. ગુજરાતી વિષય અંગેની વધુ ની:શુલ્ક જાણકારી માટે સંપર્ક :

deedardilwala@yahoo.com

hemanideedar3@gmail.com

[M] 09975 112970

Didar Hemani

Sidharth Nagar,

Mominbhai's House,

Near Gyan Ganga School,

Panchgani-412805[MS]

Dist : Satara